

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PLANU PRACY Suwalskiego Parku Krajobrazowego - 2013 rok

Realizacja działań

I. Ochrona przyrody i krajobrazu

1. Prace monitoringowe:
 - a) populacji bociana białego – sprawdzono 95 gniazd (Park bez otuliny), z czego 76 (2 więcej niż w 2012) gniazda były zasiedlone przez pary bociana białego. Liczba młodych – 194 (2012 - 191, średnia na parę – 2,6/2,3).
 - b) W lutym przeprowadzona została inwentaryzacja nietoperzy, hibernujących w piwniczkach ziemnych na terenie SPK. Skontrolowano 17 piwniczek (2 były niezasiedlone), gdzie stwierdzono 159 nietoperzy (16 - mopków, 42 - mroczków pozłocistych, 72 - nocków rudych, 29 – gacków brunatnych). Liczba zimujących nietoperzy wskazuje tendencję wzrostową (138 osobników w 2012 r.).
 - c) populacji płazów w czasie wiosennej wędrówki w Sidorówce (18.04-9.05) – 727 osobników z 8 gatunków: żaba trawna (572), ż. moczarowa (73), ż. jeziorkowa (24), grzebiuszka ziemna (35), ropucha szara (7), kumak nizinny (6), traszka zwyczajna (12), traszka grzebieniasta (2).
2. Organizacja wiosennej akcji zabezpieczenia tras wędrówek płazów na drodze wojewódzkiej nr 655 w miejscowości Sidorówka. Foliowe płotki ustawiono zgodnie z projektem okresowej zmiany organizacji ruchu drogowego. Od 17 kwietnia do 9 maja przeniesiono do miejsc rozrodu 727 płazów, należące do 8 gatunków. Dominantem była żaba trawna. Z gatunków rzadszych stwierdzono kumaka nizinny i traszkę grzebieniastą (gatunki Natura 2000).
3. Dokonywano na bieżąco uzupełnień inwentaryzacji przyrodniczych stanowisk prawnie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków:
 - skójkę gruboskorupowej (*Unio crassus*) - rzeka Szeszupa poniżej młyna w Udziejku do granicy Parku, Szurpiłówka przed ujściem do Szeszupy,
 - traszki grzebieniastej (inwentaryzacja po 5 latach) - występuje równomiernie na około 1/3 zbadanych zbiorników na terenie całego Parku,
 - "Wstępne badania ważek (*Odonata*) wód biejących SPK (lipiec 2013 c), P. Buczyński, Ł. Dawidowicz, G. Wagner, Zakład Zoologii UMCS, Lublin;
 - Nowe stanowiska *Buckleria paludum* (piórolotek) w Polsce, Łukasz Dawidowicz, Zakład Zoologii UMCS, Lublin.
4. Na terenie rezerwatów "Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą" i "Rutka" prowadzony był ekstensywny wypas bydła. W rezerwacie "Rutka" wypas prowadzono na podstawie umowy dzierżawy zawartej ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "KRAINA HAŃCZY".
5. Inwentaryzacja miejsc lęgowych bociana białego wykazała potrzebę montażu 3 platform pod gniazda na słupach linii energetycznej oraz "odstraszaczy" w przypadku 5 słupów i transformatorów.
- 6 Kontynuacja projektu „Odtwarzanie hodowli rodzimych ras drobiu oraz upraw tradycyjnych sadów...”:
 - a) w kwietniu przekazanie do 20 gospodarstw piskląt kury zielononóżki kuropatwianej (515 sztuk); hodowców wyposażono również w siatkę do ogrodzenia wybiegu dla kur, paszę (50 kg) i preparaty weterynaryjne;
 - b) sierpień-wrzesień kontynuowano, przy udziale pracowników SPK, okulizację sadzonek drzew owocowych w gospodarstwach, które podjęły się założenia tradycyjnych, wysokopiennych sadów. Projekt realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, dofinansowanie: HEIFER w Polsce.
7. Przekazanie do Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt w Mikołajówce 3 bocianów rannych w wyniku kolizji z linią energetyczną.
8. Bieżący przegląd stanu oznakowania granic Parku oraz obiektów prawnie chronionych; uzupełnianie ubytków w oznakowaniu granic parków i rezerwatów przyrody (Głazowisko Łopuchowskie i Głazowisko Bachanowo).

II. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń parku

1.	Na bieżąco Straż Parku dokonywała lustracji terenu pod kątem przestrzegania przepisów z zakresu gospodarki odpadami i utrzymania porządku, pozyskiwania kopalin. Stwierdzono miejsce nielegalnego składowania odpadów w Kazimierówce, o czym została powiadomiona gmina Jeleniewo oraz niewielkie punkty składowania odpadów, które straż likwidował na bieżąco. W sezonie turystycznym systematycznie opróżniano kosze na śmieci w parku w Starej Hańczy, przy rezerwacie "Rutka", przy punkcie widokowym w Turtulu.
2.	Park kontrolował, zgłaszał właściwym organom i brał udział w postępowaniach dotyczących samowoli budowlanej oraz wnioskował o likwidację obiektów i urządzeń, których sposób użytkowania jest niezgodny z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i walorami estetycznymi krajobrazu. SPK uczestniczył bądź uczestniczy w 10 postępowaniach, dotyczących inwestycji niezgodnych z planem ochrony parku oraz innymi aktami prawnymi oraz samowoli budowlanej. Park wszczął 7 postępowania dotyczących samowoli budowlanej oraz łamania ww. przepisów.
3.	Aktualizacja „Analizy zagrożeń i program poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na wodach SPK” wypracowanej w 2012 roku przy współpracy z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym w Suwałkach, Państwową Strażą Pożarną, Komendą Miejską Policji, Państwową Strażą Rybacką, Gospodarstwem Rybackim Polskiego Związku Wędkarskiego w Suwałkach Efektem współpracy jest wypracowany wspólny dokument, podpisany przez sygnatariuszy programu.
4.	Park na bieżąco kontrolował i uzupełniał oznakowanie terenów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych zarządzanych przez Park.
5.	W sezonie wiosenno-letnim Park prowadził działania profilaktyczne i edukacyjne służące poprawie bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających na: a) kontroli i uzupełnienia oznakowania miejsc niebezpiecznych, b) współpracy z policją i podmiotami ratownictwa wodnego, c) dystrybucji wśród dzieci i młodzieży ulotki na temat bezpiecznego korzystania z wód.
III. Ochrona wartości historycznych i kulturowych	
1.	Wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" współpracowano z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków podczas realizacji projektu "Renowacja zabytkowego parku podworskiego w Starej Hańczy".
2.	W ciągu całego roku monitorowano na bieżąco i prowadzono ewidencję obiektów cennych pod względem kulturowym i historycznym.
3.	Monitorowanie i organizowanie prac w objętym ochroną konserwatorską parku podworskim w Starej Hańczy.
4.	W lipcu przeprowadzono rajd pieszy z aparatem fotograficznym, poprzedzony spotkaniem z dziećmi z okolicznych szkół, na którym przedstawiono podstawowe techniki fotografii i obróbki zdjęć.
5.	Przy współpracy Stowarzyszenia Miłośników SPK "Kraina Hańczy" uzyskano dofinansowanie w kwocie 325 920 zł. Po przetargu całkowita wartość projektu wyniosła 221 777 zł; dofinansowanie: NFOŚiGW (90%) i WFOŚiGW w Białymstoku (10%). W ramach projektu przeprowadzono prace renowacyjne przy zieleni w Starej Hańczy, obejmujące w sumie 75 drzew (cięcia, usuwanie posuszu, zakładanie wiązań linowych). Wykoszono i odkrzaczono część parku, w tym usunięto zarośla z ruiny dworu. Oczyszczono staw parkowy. Zakupiono również sprzęt do pielęgnacji zieleni (mikro ciągnik z osprzętem koszącym, przyczepę).
IV. Działalność edukacyjna	
1.	Zorganizowano:
a)	III i IV etap XII edycji ogólnopolskiego konkursu wiedzy przyrodniczej "Poznajemy parki krajobrazowe Polski", w którym wzięli udział uczniowie z czterech gimnazjów: Jeleniewa, Przerośli, Wiżajn i Rutki-Tartak. W I etapie do konkursu przystąpiło 38 uczniów , w III 16 uczniów, natomiast w IV (wojewódzkim) 12 uczniów. Na etapie ogólnopolskim drużyna z Wiżajn zajęła III miejsce.
b)	międzyszkolny konkurs wiedzy "Jezioro Hańcza-królowa głębin wśród polskich jezior" dla uczniów klas V-VI szkoły podstawowej. Konkurs przebiegał dwuetapowo. W I etapie konkursu wzięło udział 46 uczniów .
c)	międzyszkolny konkurs literacki "Opowieści z głębin Hańczy" dla uczniów szkół podstawowych. W konkursie wzięło udział 5 uczniów .

d)	międzyszkolny konkurs plastyczny " <i>Jezioro Hańcza-piękne i tajemnicze</i> " dla uczniów klas "0"-IV SP. W konkursie wzięło udział 145 uczniów . Z prac nagrodzonych i wyróżnionych przygotowano pokonkursową wystawę w siedzibie SPK w Turtulu.
e)	III edycję międzyszkolnego konkursu plastycznego na projekt ekologicznej kartki świątecznej o tematyce bożonarodzeniowej i noworocznej dla uczniów Przedszkoli i klas "0"-III szkoły podstawowej. Na konkurs nadesłano 214 prac .
f)	III edycję międzyszkolnego konkursu na wykonanie stroju ekologicznego z surowców wtórnych "Bądź EKO-Bądź TRENDY". W konkursie wzięło udział 36 uczniów .
2.	Edukacja dzieci i młodzieży:
a)	uaktualniono ulotkę informacyjną dotyczącą "Zielonej szkoły w Turtulu" oraz oferty tematycznej zajęć organizowanych przez SPK i przekazano ją szkołom wszystkich poziomów nauczania.
b)	w 2013 r. SPK prowadził zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży w ramach "Zielonej szkoły w Turtulu" w zakresie ochrony środowiska, ekologii, geologii, geomorfologii, historii i kultury regionu. Z zajęć skorzystało 2417 osób .
c)	zorganizowano cykl spotkań edukacyjnych " <i>Bliskie spotkania z zajęcem szarakiem</i> " dla uczniów SP z terenu SPK i otuliny. W zajęciach wzięło udział 370 uczniów .
d)	we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" zorganizowano dwudniowe spotkania edukacyjne "Poznajemy ginące zawody" dla uczniów SP, w trakcie których odbyły się warsztaty wikliniarskie, ceramiczne i tkackie. W spotkaniach wzięło udział 30 osób .
e)	zorganizował " <i>Zimowe spotkania w Turtulu</i> " - cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Parku i okolicy w okresie ferii zimowych. Z zajęć skorzystało 86 osób . Były to dzieci ze SP w Starym Folwarku i Poddubówku oraz ze Świetlicy przy parafii Chrystusa Króla w Suwałkach.
f)	w ramach popularyzacji wiedzy o Parku dla szkół spoza Parku, zorganizowano zajęcia wyjazdowe w Zespole Szkół nr 6 oraz SP nr 10 w Suwałkach (współorganizacja konkursu ekologicznego), SP w Jasionowie oraz ŚHP w Suwałkach. Tematyka zajęć dotyczyła walorów przyrodniczo-krajobrazowych SPK, rezerwatu przyrody "Jezioro Hańcza" oraz metod postępowania z odpadami. W zajęciach wzięło udział 122 uczniów .
3.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach związanych z kalendarzem ekologicznym:
a)	Dzień Ziemi - imprezę plenerową w siedzibie SPK w Turtulu, podczas której nastąpiło m.in. rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonych konkursów: plastycznego pn. " <i>Jezioro Hańcza- pięknie i tajemnicze</i> " oraz literackiego pn. " <i>Opowieści z głębin Hańczy</i> ". W czasie imprezy można było także zwiedzić pokonkursową wystawę prac plastycznych, posłuchać prezentacji pn. „Polski Bajkał. 50 lat rezerwatu „Jezioro Hańcza” oraz przespacerować się ścieżką poznawczą „Doliną Czarnej Hańczy” od jeziora Hańcza aż do Turtula. Impreza zakończyła się wspólnym spotkaniem przy ognisku. W imprezie wzięło udział 97 osób .
b)	obchody Światowego Dnia Ochrony Środowiska, podczas których nastąpiło rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonego konkursu na wykonanie stroju ekologicznego z surowców wtórnych pn. "Bądź EKO-Bądź TRENDY". W imprezie wzięło udział około 45 osób .
c)	akcję "Sprzątanie Świata- Polska 2013", w dniach 23-27 września, pod hasłem: "Odkrywamy czystą Polskę". W akcji wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z Pawłówki, Wiżajn i Jeleniewa, a także uczniowie z Gimnazjum w Krasnopolu, Jeleniewie, Wiżajnach i Rutce-Tartak (138 osób). Uprzątnięto około 80,5 km szlaków turystycznych. Spotkanie podsumowujące odbyło się 27.09. w Turtulu, w czasie którego dzieci i młodzież uczestniczyła w licznych zabawach i konkursach.
d)	W ramach obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu zorganizowano <i>Rajd rowerowy</i> po terenie SPK połączony ze sprzątaniem szlaków rowerowych. W Rajdzie uczestniczyło 38 osób . Byli to uczniowie z Zespołu Szkół w Jeleniewie, Gimnazjum w Wiżajnach oraz Gimnazjum w Rutce-Tartak.
4.	Informowanie o przepisach ochrony środowiska i przyrody:
a)	na bieżąco i w zależności od potrzeb Park informował zainteresowanych o przepisach związanych z lokalizacją nowych obiektów budowlanych na terenie Parku oraz architekturą regionalną Suwalszczyzny. Zainteresowanym przekazywano ulotkę na temat zasad lokalizacji i przepisów dotyczących budownictwa.
b)	na bieżąco i w zależności od potrzeb Park informował o przepisach związanych z funkcjonowaniem parku krajobrazowego (+ ulotka).

5.	Działalność wydawnicza Parku:
a)	Opracowano następujące materiały na potrzeby realizowanych zadań z zakresu edukacji: - przygotowano prezentacje multimedialne: "Idziemy na łękę", "Akademia odpadowa", "Piętrowość lasu", „50 lat rezerwatu - Jezioro Hańcza”, "Inwazja obcych gatunków roślin"; - przygotowano karty pracy dla uczniów: "Ślady i tropy zwierząt", "Jak prawidłowo postępować z odpadami?", "Bliskie spotkania z zajęcem szarakiem"
b)	przygotowanie materiałów popularyzujących SPK do kalendarza na 2014 rok,
c)	Park na bieżąco udostępniał osobą zainteresowanym zawartość zbioru bibliotecznego oraz prac naukowych związanych z funkcjonowaniem i zasobami przyrodniczymi SPK.
d)	Park na bieżąco uzupełniał zasoby biblioteczne o własne i zewnętrzne publikacje.
e)	Na bieżąco aktualizowano treści strony parku www.spk.org.pl , m.in. poprzez zamieszczanie relacji z bieżących wydarzeń, wzbogacanie galerii zdjęć, aktualizacje informacji.
f)	Publikację „Jezioro Hańcza – najgłębsze jezioro w Polsce” wydano w ramach projektu "50 lat lat rezerwatu przyrody „Jezioro Hańcza” (nakład 1 tys. egz.).
g)	publikacja broszury „Rośliny inwazyjne obecne w SPK” (nakład 500 szt.) w ramach projektu "Ochrona rodzimej flory".
V.	Działalność w zakresie turystyki, rekreacji i promocji
1.	Działalność informacyjna i promocyjna Parku:
a)	W ramach obsługi wycieczek autokarowych i terenowych po ścieżkach edukacyjno-przyrodniczych (poza działalnością Zielonej Szkoły w Turtulu) obsłużono 30 osób dorosłych oraz zorganizowano zwiedzanie Izby Regionalnej dla około 100 osób.
b)	Punkt informacji turystycznej przy siedzibie Parku w sezonie letnim prowadzono 6 dni w tygodniu (pon.-pt. 8.00 - 19.00, soboty 10.00 -17.00), a w ciągu roku w ramach godzin pracy biura SPK. W 2013 r. udzielono informacji 1 664 osobom, w tym 86 turystom z zagranicy stanowiących 5,2% ogółu odwiedzających.
c)	Przy współpracy z agrokwaterodawcami z terenu SPK i otuliny wznowiona została broszura informacyjna pn. "Agroturystyka w SPK" zawierająca bazę kwater agroturystycznych oraz obiektów gastronomicznych w rejonie Parku. Nie udało się natomiast otrzymać środków finansowych na wydanie informatora turystycznego po SPK w ramach projektu skierowanego do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego pn. "Publikacja niekomercyjnych wydawnictw wspierających działalność punktu informacji turystycznej w Turtulu."
d)	Przekazano materiały na następujące targi i imprezy turystyczne: - Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki AGROTRAVEL w Kielcach (05.-07.04.2013 r.), - Gdańskie Targi Turystyczne GTT (12.-14.04.2013 r.), - Targi Turystyki i Wypoczynku "LATO" w Warszawie (19.-21.04.2013 r.), - Jarmark w Piasecznie (08.-09.09.2013), - Targi Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu (17.-19.10.2013), - Galeria Handlowa "Arkady Wrocławskie" we Wrocławiu (22.11.2013 r.).
e)	W lutym 2013 r. uruchomiono profil SPK na portalu społecznościowym facebook. Profil jest na bieżąco aktualizowany i zarządzany. Udostępniono informacje o Parku na stronę rosyjskojęzyczną www.turizm-polsha.ru .
2.	Organizacja i udział w akcjach i imprezach promujących Park, ochronę środowiska oraz lokalną historię i kulturę:
a)	udział w krajowych targach turystycznych - VIII Podlaskie Targi Turystyczne w Białymstoku (17-19.05.2013 r.).
b)	udział w imprezach poświęconych tematyce turystyczno-edukacyjnej: -Światowy Dzień Ochrony Środowiska w Białymstoku (16.06.2013), -obchody 50. lat rezerwatu "Jezioro Hańcza" oraz otwarcie miejsca wypoczynku nad Hańczą (30.06.2013), -Suwałki Blues Festival (12.07.2013), -Kiermasz Rękodzieła Ludowego w Bachanowie (28.07.2013), -Jarmark Kamedulski w Suwałkach (11.08.2013).

c)	21 czerwca 2013 r. zorganizowano "Noc Świętojańską w Turtulu" z udziałem ludowych i folkowych zespołów muzycznych (Przeroślaczy, Kapela Fest), której towarzyszyły: gra terenowa "W poszukiwaniu kwiatu paproci", gawędy Józefa Borkowskiego, projekcja filmu "Cztery oblicza Czarnej Hańczy" J. Chojnowskiego oraz animacje szczudlarskie i pokazy ognia grupy teatralnej "Nie Po Drodze".
d)	W ramach realizacji zadania publicznego "Poznaj miejsce, w którym żyjesz" skierowanego do Urzędu Miejskiego w Suwałkach zorganizowano w dn. 21.06.2013 rajd pieszy dla 47 mieszkańców Suwałk pod hasłem "Świętojańska Wędrówka po SPK". Trasa rajdu prowadziła ścieżką edukacyjną "Doliną Czarnej Hańczy" do siedziby Parku w Turtulu. Celem rajdu była m.in. popularyzacja SPK jako miejsca dogodnego do wypoczynku i rekreacji wśród mieszkańców miasta Suwałk.
3.	Współpraca z kwaterodawcami i osobami świadczącymi usługi turystyczne na terenie Parku i otuliny:
a)	pozyskano następujące materiały informacyjno-turystyczne: - ulotki kwatery agroturystycznej "AGRORANCZO"; - ulotka Gościńca Hańcza; - ulotki parku linowego "Twierdza Jaćwingów" w Udziejku.
b)	12.06.2013 r. zorganizowano spotkanie informacyjne dla agrokwaterodawców połączone z wizytą studyjną w parku linowym "Twierdza Jaćwingów". W spotkaniu uczestniczyło 11 kwaterodawców. Wspólnie rozważano propozycje dalszej współpracy oraz zapoznano się ofertą turystyczną parku linowego w Udziejku.
4.	Współpraca z samorządami, organizacjami, instytucjami i punktami informacji turystycznej działającymi na rzecz rozwoju turystyki w regionie (m. in. Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna, Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego, Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna, Starostwo Powiatowe w Suwałkach, Urząd Miejski w Suwałkach).
a)	Współpraca z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną: - udostępnianie statystyki odwiedzin turystów krajowych i zagranicznych; - przeprowadzono 47 zestandaryzowanych wywiadów bezpośrednich z turystami odwiedzającymi punkt informacji turystycznej w Turtulu; - otrzymano bezpłatne wydawnictwa "Młody turysta-ekolog na Podlaskim Szlaku Bocianim" oraz "Questing na Podlaskim Szlaku Bocianim" na potrzeby działalności punktu informacji turystycznej w Turtulu.
b)	Współpraca z Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną w Suwałkach: - ogłoszenie referatu nt. "Wykorzystania zasobów przyrodniczych w turystyce na obszarach chronionych" (12.05.2013 r., Turtul) dla uczestników projektu „Podwyższenie atrakcyjności transgranicznego regionu poprzez włączenie etniczno-kulturowych zasobów w działalność turystyczną (PODRÓŻ DO ETNOBAJKI)”; - w ramach projektu "Kampania promocyjna Suwalszczyzny, jako jednej z marek turystycznych województwa podlaskiego" wydano 84 pakietów powitalnych i 2 nagrody dla rodzin z dziećmi odwiedzających siedzibę Parku; - przekazanie LGR Pojezierze Suwalsko-Augustowskie danych na potrzeby sporządzenia inwentaryzacji zasobów przyrodniczo-turystycznych Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego.
c)	Współpraca ze Starostwem Powiatowym w Suwałkach - przeprowadzono konsultacje dotyczące realizacji projektu "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - Województwo Podlaskie" z ustaleniem propozycji lokalizacji punktów MOR (Miejsca Obsługi Rowerzystów) na terenie SPK.
d)	Współpraca z Urzędem Miejskim w Suwałkach: - współpraca przy wydaniu gazетки turystycznej LATO 2013, ZIMA 2013/2014 oraz otrzymanie bezpłatnych egzemplarzy na potrzeby działalności punktu informacji turystycznej w Turtulu; - przekazanie nagród rzeczowych oraz kartonów (weekendowy pobyt dla 2 osób lub rodziny w bazie edukacyjno-noclegowej SPK, kartony na usługi wypożyczalni turystycznej) w ramach konkursów prowadzonych na stoiskach wystawienniczych Miasta Suwałk; - przy organizacji 6. edycji Suwałki Blues Festival; - przekazanie materiałów o SPK na potrzeby stworzenia mobilnego przewodnika turystycznego miasta Suwałki w ramach projektu "Poprawa atrakcyjności turystycznej Suwałk poprzez budowę Placu Marii Konopnickiej".
5.	Działalność rekreacyjno-edukacyjna:
a)	W ciągu roku z usług wypożyczalni sprzętu turystycznego przy siedzibie SPK skorzystało 136 osób.

b)	07.02.2013 zorganizowano III Rajd Narciarski o puchar Dyrektora SPK. W rajdzie udział wzięło 28 uczniów reprezentujących Gimnazjum w Jeleniewie, Publiczne Gimnazjum w Wiżajnach oraz Gimnazjum Publiczne w Rutce-Tartak. Zwycięską drużyną okazało się Gimnazjum z Wiżajn.
c)	<p>Happening "Majówka nad Hańczą" zwiany był z realizacją projektu „50 lat rezerwatu przyrody „Jezioro Hańcza” – najgłębszego jeziora Polski”, dofinansowanego z WFOŚiGW w Białymstoku i Lokalnej Grupy Rybackiej „Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”.</p> <p>W ramach projektu zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cykl działań edukacyjnych w 4 szkołach podstawowych z terenu SPK dla 225 uczniów, - happening „Majówka nad Hańczą” - sprzątnięcia brzegów i wód jeziora Hańcza przez dzieci (96 osób) oraz pletwonurków jednostki „Grom”; uroczyste otwarcie wspólnie z Gminą Jeleniewo miejsca wypoczynku nad Hańczą), - wydano pocztówki edukacyjno-informacyjnej nt. jezioro Hańcza (1 tys.) oraz broszurę „Jezioro Hańcza – najgłębsze jezioro Polski” (1 tys.), - wykonano 2 tablice informacyjne o rezerwacie. <p>Projekt zrealizowano przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”.</p>
d)	26.09.2013 r. zorganizowano rajd rowerowy pn. "Rowerowe Sprzątnięcie Świata". W akcji udział wzięło 27 uczniów reprezentujących Gimnazjum w Jeleniewie, Publiczne Gimnazjum w Wiżajnach im. Korpusu Ochrony Pogranicza oraz Gimnazjum Publiczne w Rutce-Tartak, który uporządkowali łącznie 33 km szlaków turystycznych i ścieżek poznawczych.
6.	<p>Podjęmowanie działań mających na celu poprawę funkcjonowania szlaków turystycznych przebiegających przez teren Parku:</p> <p>a) Zaplanowano lokalizację 19 znaków drogowych typu E-8, E-10, E-11 i E-12 przy drogach gminnych i powiatowych w miejscowości: Kruszki, Bachanowo, Smolniki i Szeszupka oraz lokalizację około 100 tabliczek kierunkowych na szlakach pieszych przebiegających przez Park.</p> <p>b) Odnowiono oznakowanie ścieżek edukacyjnych: "Na Górę Zamkową", "Porosty", "Skały i minerały SPK", "Wokół jeziora Jaczno" (16,2 km).</p> <p>c) W ramach realizacji zadania publicznego "Odnowa oznakowania szlaków pieszych przebiegających przez teren SPK" odnowiono oznakowanie na wszystkich szlakach pieszych przebiegających przez Park (łącznie 43,2 km).</p> <p>d) Wymieniono na nowe 32 słupki z tabliczkami informacyjnymi w punktach węzłowych szlaków pieszych i ścieżek poznawczych Parku.</p>
VI. Współpraca z innymi podmiotami w zakresie ochrony Parku	
<p>We współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" pozyskano lub starano się o pozyskanie środków na dodatkową działalność w zakresie ochrony przyrody, edukacji i turystyki:</p> <p>1. dofinansowanie z Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego i zrealizowano wniosek pn. "Odnowa oznakowania szlaków pieszych przebiegających przez teren SPK" (opis: V, pkt. 6c).</p>	

1.	<p>2. dofinansowanie od Starostwa Powiatowego w Suwałkach w ramach inicjatywy lokalnej na organizację III edycji rajdu narciarskiego o Puchar Dyrektora SPK, która odbyła się 07.02.2013 r. (opis: V, pkt. 5b).</p> <p>3. uzyskano dofinansowanie z Urzędu Miejskiego w Suwałkach na organizację rajdu pieszego dla mieszkańców Suwałk w ramach zadania pn. "Poznaj miejsce, w którym żyjesz", który odbył się w dn. 21.06.2013 r. (opis: V, pkt. 2d).</p> <p>4. skierowano wniosek pn. "Publikacja niekomercyjnych wydawnictw wspierających działalność punktu informacji turystycznej w Turtulu" do Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki UMWP, który nie uzyskał dofinansowania.</p> <p>5. Realizacja projektu "Ochrona rodzimej flory SPK przed inwazją obcych gatunków roślin" - projekt dofinansowany ze środków Województwa Podlaskiego,</p> <p>6. „Pięćdziesiąt lat rezerwatu przyrody „Jezioro Hańcza” - zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Białymstoku i LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie" (opis: V, 5c).</p> <p>7. przygotowanie i złożenie do LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie" projektu "Ochrona i popularyzacja SPK poprzez edukację ekologiczną i ukierunkowanie ruchu turystycznego",</p> <p>8. przygotowanie i złożenie do LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie" projektu "Ochrona wód na terenie SPK (Natura 2000 Ostoja Suwalska)".</p>
2.	Wniesienie uwag i postulatów do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeleniewo” oraz projektu "Trzeciej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przerośl wraz z prognozą oddziaływania na środowisko". Zgłaszane uwagi i postulaty dotyczyły w szczególności problematyki związanej z lokalizacją farm wiatrowych.
3.	W 2013 r. Park opiniował projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, projekty architektoniczne dla obiektów budowlanych oraz innych inwestycji pod względem: zgodności z treścią aktów prawnych oraz planem ochrony Parku, dostosowania do regionalnych form architektoniczno-budowlanych i zachowania tradycyjnych założeń przestrzennych. Zaopiniowano 22 decyzje o warunkach zabudowy (wydano 19 opinii pozytywnych) w tym 5 opinii dotyczących nowej zabudowy siedliskowej, zgłoszono do uzgodnienia 4 projekty, wpłynęło 12 zawiadomień dotyczących różnych postępowań (w tym 2 dotyczące inwestycji związanych z energetyką wiatrową), odpowiedziano na 4 indywidualne zapytania.
4.	<p>W 2012 r. Park prowadził współpracę z następującymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną przyrody i ekologią: Centrum Ochrony Mokrań CMOK, Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna, Fundacja Zielone Płuca Polski, Instytut Biologii Uniwersytetu w Białymstoku, parki krajobrazowe z województwa i Polski, urzędy gmin, Starostwo Powiatowe w Suwałkach, Nadleśnictwo Suwałki, Nadleśnictwo Augustów, Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt w Mikołajówce, Ośrodku Wspierania Aktywności w Lipniaku, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy”, Uniwersytet Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytet Lubelski, Państwowy Instytut Geologiczny, Wigierski Park Narodowy, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach, Firma Eko Jeleniewo.</p> <p>Zakres współpracy zawierają inne punkty opisujące działania SPK w 2013 r.</p>
5.	Współpraca z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w oparciu o art. 124 §1 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocen oddziaływania na środowisko oraz na podstawie porozumienia z 2012 r. Współpraca objęła, m.in. konsultacje nt. inwestycji na terenie SPK oraz nadzór przyrodniczy podczas remontu kościoła w Jeleniewie - miejsca, w którym przebywa kolonia letnia nocka łydkowłosego.
VII. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność statutową Parku	
1.	Uzyskano dofinansowanie z WFOŚiGW w Białymstoku i zrealizowano wniosek pn. "Edukacja ekologiczna-konkursy w SPK w 2013 r.". Kwota dotacji: 7.335,00 zł
2.	Uzyskano dofinansowanie z WFOŚiGW w Białymstoku i zrealizowano wniosek pn. "Popularyzacja działań edukacyjnych prowadzonych przez SPK w ramach obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska, innych imprez plenerowych oraz w bieżącej działalności Parku". Kwota dotacji: 11.000,00 zł
3.	Przygotowano i wysłano do WFOŚiGW w Białymstoku wniosek pn. "Rozszerzenie oferty edukacyjnej SPK poprzez modernizację i doposażenie bazy edukacyjnej przy siedzibie SPK w Turtulu". Wniosek nie uzyskał dofinansowania.

4.	<p>Przygotowano i otrzymano dofinansowanie projektu „Ochrona rodzimej flory SPK przed inwazją obcych gatunków roślin” (Dofinansowanie: 5 tys. zł; Województwo Podlaskie). Projekt objął:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania edukacyjne w szkołach podstawowych z terenu SPK dla 211 uczniów, - obóz letni dla dzieci ze szkół podstawowych (20 uczniów) – warsztaty nt. sposobów walki z roślinami inwazyjnymi, - publikację broszury nt. roślin inwazyjnych (500 szt.). <p>Projekt zrealizowano przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „Kraina Hańczy.</p>
5.	Wstępnie przygotowano wniosek, który w związku z ograniczoną pulą dotacji nie został złożony. Rajd z aparatem fotograficznym przeprowadzono bez dodatkowego dofinansowania.
6.	Wniosek pn. "Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez zabezpieczenie Góry Cisowej przed procesami erozyjnymi" przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy" złożono do Urzędu Miasta Suwałki, dofinansowania nie uzyskano.
VIII.	Prace gospodarcze
1.	Remont i doposażenie bazy edukacyjno-noclegowe: odnowienie ścian jadalni i korytarza, wymiana materacy w sypialni.
2.	Zakończenie prac mających na celu utwardzenie kamiennym brukiem część nawierzchni podwórza przy siedzibie SPK. Prac dokonano przy współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK „KRAINA HAŃCZY”.
3.	W okresie wiosenno letnim przygotowany został materiał do remontu kładki na żółtym szlaku pieszym. Pozostałe prace zostaną zakończone po nastaniu mrozów ponieważ teren jest zalany wodą.
4.	Dokonano remontu drewnianej kładki w parku podworskim w Starej Hańczy. Remontowi poddano również parking w Starej Hańczy.
5.	Dokonano wszystkich uzgodnień i otrzymano niezbędne pozwolenia na wykonanie parkingu w Szeszupce. Złożono też wniosek o dofinansowanie do LGR "Pojezierze Suwalsko-Augustowskie", który nie został jeszcze rozpatrzony.
IX.	Inne:
	<p>Uczestniczenie w szkoleniach, warsztatach i konferencjach dotyczących zakresu pracy Parku: *</p> <p>31.01.2013 r. (Maniówka) - szkolenie z geocachingu, zorganizowane przez SIRT w Suwałkach *14.03. i</p> <p>6.05.2013 r.(Suwałki) - "Razem dla przyszłości Suwalszczyzny" - założenia do strategii rozwoju województwa podlaskiego. Organizator - Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.</p> <p>*26.03.2013 r. (Suwałki) - udział w seminarium pt. "Zasady przygotowywania wniosków o dofinansowanie realizacji projektów w ramach konkursu z Działania 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich". Organizator Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku. *10.04.2013 r.</p> <p>(Suwałki) - udział w Walnym Zebraniu Członków Suwalskiej Organizacji Turystycznej. Organizator Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna.</p> <p>*7.05. i 4.07. i 22.07. 2013 r. (Rutka Tartak) - udział w zespole roboczym pracującym nad zadaniami ochronnymi dla obszarów Natura 2000 "Góry Sudawskie" i "Dolina Szeszupy", Organizator RDOŚ w Białymstoku</p> <p>*14.06.2013 r. (Suwałki) - przykłady wykorzystania energii odnawialnych w Niemczech, organizator Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego,</p>
1.	<p>*12.08.2013 r. (Suwałki) - udział w spotkaniu roboczym dotyczącym lokalizacji punktów Miejsc Obsługi Turystów w ramach projektu "Trasy Rowerowe w Polsce Wschodniej - Województwo Podlaskie"; *4-5.09.2013 -</p> <p>udział w konferencji z okazji jubileuszu 25 lat Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej,</p> <p>*10-11.10.2013 r. (Sobótka) - konferencja z okazji 25 lat Ślężańskiego Parku Krajobrazowego,</p> <p>*11.10.2013 r. (Turtul) - wygłoszenie prelekcji dla studentów PWSZ Suwałki nt. "Zarządzania obszarami chronionymi na przykładzie SPK";</p> <p>*15.11.2013 r. - udział w uroczystych obchodach pięciolecia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku,</p> <p>*22.11.2013 r. (Augustów) - udział w konferencji poświęconej programowi ochrony głuszcza w Nadleśnictwie Głęboki Bród,</p>

	<p>*29.11.2013 r. (Suchowola) - udział w szkoleniu kwaterodawców agroturystycznych z obszaru Podlaskiego Szlaku Bocianiego;</p> <p>*6.12.2013 r. (Maniówka) - udział w uroczystym otwarciu "Wioski Rybaka" w Nowej Wsi w Maniówce</p> <p>*20.12.2013 r. (Suwałki) - udział w seminarium popularno-naukowym "Świętojańskie (kupalne) i dożynkowe tradycje obrzędowe sprzed XIX wieku na terenach wschodniej Polski i Europy";</p> <p>*30.12.2013 r. (Augustów) - wygłoszenie referatu nt. jeziora Hańcza podczas konferencji zorganizowanej na temat rezerwatów przyrody przez Nadleśnictwo Augustów.</p>
2.	W dniu 25 czerwca odbyło się spotkanie Rady Parku. Tematem przewodnim była problematyka ochrony rezerwatowego jeziora Hańcza.
	Poza planem pracy:
a)	Przeprowadzono etap szkolny i powiatowy Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy Ekologicznej "Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody", którego organizatorem był Białowiecki Park Narodowy.
b)	Uczestniczono w pracach Komisji Konkursowej etapu wojewódzkiego XXVIII edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej, organizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego .
c)	Uczestniczono w pracach Jury Konkursu o Nagrodę im. Alfreda Lityńskiego za zasługi w ochronie środowiska naturalnego w dn. 22.08.2013 r.
d)	Udział w ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku w Gimnazjum Publicznym w Rutce-Tartak, Publicznym Gimnazjum w Wiżajnach oraz Szkole Podstawowej w Pawłowie.
e)	Zorganizowano spotkania poświęcone bożonarodzeniowym tradycjom w siedzibie SPK w Turtulu. W spotkaniu uczestniczyło 25 uczniów ze szkół podstawowych z terytorium SPK i otuliny. Podczas spotkania nastąpiło rozstrzygnięcie wcześniej ogłoszonego konkursu plastycznego na projekt kartki świątecznej. Dzieci uczestniczyły również w zajęciach praktycznych, podczas których samodzielnie wykonywały tradycyjne ozdoby choinkowe.
f)	Oddelegowano 2 pracowników Parku do zabezpieczenia trasy przejazdu uczestników rowerowego wyścigu Międzynarodowego Maratonu MTB Szelment "W krainie ozów" w dn. 01.09.2013 r.
g)	Przygotowano materiały tekstowe do mobilnego przewodnika po SPK.
h)	Przygotowano i złożono wnioski do Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w ramach programu "Razem Możemy Więcej" we współpracy ze Stowarzyszeniem "Kraina Hańczy" pn. "Zagospodarowanie miejsca parkingowego we wsi Przełomka" (listopad 2013 r.).
i)	Przygotowano i złożono wnioski do Starostwa Powiatowego w Suwałkach w we współpracy ze Stowarzyszeniem "Kraina Hańczy" pn. "Organizacja IV edycji Rajdu Narciarskiego o Puchar Dyrektora SPK" (grudzień 2013 r.)
j)	Przygotowano i złożono wnioski do Urzędu Miejskiego w Suwałkach we współpracy ze Stowarzyszeniem "Kraina Hańczy" pn. "Poznaj miejsce w którym żyjesz - Z wizytą u staroobrzędowców" na organizację rajdu pieszego dla mieszkańców Suwałk po terenie SPK (grudzień 2013 r.)
k)	Praca w zespole roboczym powołanym przez RDOŚ w Białymstoku nt. zasad korzystania z rezerwatowego jeziora Hańcza (spotkanie - 13.12.2013 r.).
l)	Działania ochronne na obszarze użytku ekologicznego "Jezioro Purwin" - wykoszenie trzciny i części zakrzaczeń w ramach ochrony rzadkiego storczyka lipiennika Loesela (gatunek z załącznika II DS) i roszarki długolistnej. Koszenia dokonano we współpracy z Centrum Ochrony Mokradeł CMOK.
ł)	Współorganizacja warsztatów terenowych w ramach "56 Zjazdu Botaników Polskich", których głównym organizatorem był Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.